

SOLNA STAD

Revisionsplan 2017

Antagen av Solna stads förtroendevalda revisorer 2017 –02-22

Revisionens övergripande inriktning och arbetssätt

I vårt arbete strävar vi efter effektivitet och mervärde. Revisionens arbete fokuserar på ett framåtsyftande angreppssätt. Detta har möjliggjorts genom ett systematiskt arbete med att bygga upp en faktabank avseende nämndernas ansvarsutövning och interna kontroll.

I såväl planering som i genomförande av revisionen integrerar vi redovisningsrevision och förvaltningsrevision i syfte att säkerställa en helhetssyn.

- *Revisionen ska vara en naturlig resurs i kommunens utvecklings- och förändringsarbete* genom att utifrån genomförda granskningar aktivt bidra med konstruktiva förslag till effektivitetshöjande och kostnadsbesparande åtgärder.
- *Revisionen planeras systematiskt* med utgångspunkt från en analys av väsentlighet och risk i ett helhetsperspektiv. Detta innebär att revisionens uppgifter styrs in på områden där insatsen förväntas ge störst utbyte.
- Revisionen ska *bedrivas rationellt* så att den ger ett högt utbyte för kommunens invånare, fullmäktige, kommunledning, nämnder/styrelser och förvaltningar.
- *Resultatet av revisionens arbete rapporteras snabbt och på ett så öppet sätt* som situationen medger till berörda nämnder/styrelser/förvaltningar så att förändringar och förbättringar kan ske fortlöpande under pågående verksamhet.
- *Revisionen inriktas på områden som är av väsentlig betydelse för kommunens finansiella ställning* med avseende på kommunens ekonomi, service, produktivitet och effektivitet, liksom uppföljning av kommunfullmäktiges mål, gjorda prioriteringar, fattade beslut, etc.

Revisionsuppgiften

Kommunallagen formulerar fyra granskningsområden för den kommunala revisionen: verksamhetens ändamålsenlighet utifrån kommunfullmäktiges mål och riktlinjer, tillfredsställande ekonomi, rättvisande räkenskaper och tillräcklig intern kontroll (jmf KL 9:7). Revisionens övergripande uppgift kan sammanfattas med orden *att granska god hushållning i kommuner och landsting* (jmf KL 8:1). Det finns inte några tydliga gränser mellan förvaltningsrevision, redovisningsrevision och granskning av intern kontroll. En resultatskapande revision som aktivt bidrar till en positiv utveckling av verksamhet, organisation och ekonomi kräver helhetssyn och integration. Vi vill därför utveckla den kommunala revisionen mot mer integrerade perspektiv än vad den traditionella indelningen i olika revisionsgrenar står för. Vår utgångspunkt för den kommunala revisionens utveckling kan formuleras i tre revisionsansatser.

- *Effektivitet och kvalitet*
 - verksamhetens ändamålsenlighet och tillfredsställande ekonomisk hushållning
- *Tillförlitlighet, säkerhet och laglighet*
 - rättvisande räkenskaper och god intern kontroll
- *Styrbarhet*
 - ändamålsenlig organisation och god intern kontroll

Revisorerna granskar årligen i den omfattning som följer av god revisionsordning all verksamhet som bedrivs inom nämnderna och genom lekmannarevisorer och revisorer den verksamhet som bedrivs i annan juridisk enhet¹. Begreppet ”att granska all verksamhet årligen” definieras som *”att samtliga styrelser och nämnder blir granskade varje år i den omfattning som är motiverat utifrån väsentlighet och risk”*. Den verksamhet nämnder och styrelser bedriver är inget självständigt revisionsobjekt. ”Verksamheten” får inte ansvarsfrihet. Det är nämnder, styrelser och de enskilda ledamöterna i dessa som har ansvar för all verksamhet och alltså är

¹ Kommunallagen 9 kap 9 § enligt prop 1998/99-66, antagen av riksdagen 20 maj.

revisionsobjekt. Det är enligt vår bedömning god revisionsred att årligen granska alla revisionsobjekt som revisorerna tillstyrker eller avstyrker ansvarsfrihet för. Detta synsätt leder till att granskningsarbetet under revisionsprocessen fokuseras på tre huvuddelar. En bred och översiktlig granskning av alla nämnder och styrelser, analyserande revisionsprojekt där djupare granskning krävs och granskning av redovisning, rutiner och system.

I den senare delen intar granskning av årsredovisning och delårsrapport en naturlig särställning. Nedan beskrivs våra revisionsmetoder för att uppfylla lagstiftarens krav på årliga granskning

Planerade granskningar 2017

Revisorerna har inför 2017 års verksamhet beslutat att följande områden skall vara föremål för granskning under året:

- Årsredovisning
- Delårsrapport
- Intern kontroll
 - System och rutiner
 - Balans- och resultaträkning

Fördjupade granskningsprojekt kommer bli genomföras avseende:

- God ekonomisk hushållning i nämnderna
- Personal-/lönesystem
- Konstregistret samt
- delar av verksamheten inom skola och omsorg.

Revisionsprocessen

Väsentlighet och risk

För att prioritera revisionsarbetet arbetar vi med en modell för årlig övergripande väsentlighet- och riskanalys. Utgångspunkten är att revisionsarbetet ska inriktas på *väsentliga områden där det kan finnas risk för att väsentliga fel uppstår* som kan påverka verksamhetens inriktning, förvaltning och redovisning.

Väsentlighet kan uttryckas som betydelsefulla eller omfattande ekonomiska eller politiska konsekvenser för kommunen och/eller för enskilda kommuninvånare, som kan uppstå vid fel eller misskötsel av ekonomi eller verksamhet eller vid bristande måluppfyllelse.

Risk kan föreligga i olika grad för att fel, misskötsel, bristande måluppfyllelse eller annan negativ konsekvens ska uppstå. Sannolikheten för uppkomsten av fel, misskötsel med mera varierar mellan och inom olika verksamhetsområden, system och rutiner och måste bedömas för varje väsentligt område.

Revisionsplan

Revisorernas bedömning av väsentlighet och risk ger underlag för planering av revisionsuppgiften.

Ansvarsutövande

Revisorerna ska varje år uttala sig i frågan om ansvarsfrihet för nämnder och styrelser samt de enskilda ledamöterna i dessa. Detta innebär att bedöma om nämnder och styrelser lever upp till fullmäktiges mål och riktlinjer och om verksamheten är ändamålsenlig. Vidare granskar revisionen om verksamheten bedrivs på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt och med tillräcklig intern kontroll. Slutligen granskar revisionen om kommunens årsredovisning och räkenskaper i

övrigt uppfyller god redovisningssed och ger en rättvisande bild av verksamhetens ekonomiska utfall.

För att föreslå ansvarsfrihet krävs att nämndens eller kommunstyrelsens *ansvarsutövande* är tillfredsställande. Vi definierar begreppet som *nämnden/styrelsens aktiva åtgärder för att styra, följa upp och kontrollera verksamheten*. För att lyfta fram de väsentligaste processerna fokuseras granskningen på ekonomi, prestationer och kvalitet. Vår utgångspunkt är att nämnder och styrelser har ansvar för att skapa förutsättningar för en ändamålsenlig och säker verksamhet genom aktiva beslut i dessa frågor. Fler dimensioner, till exempel miljö- och humanperspektiven kan också lyftas fram om det bedöms väsentligt.

Ledning, samordning och uppsikt

För att årligen bedöma helheten granskas hur styrelsen arbetar med *ledning, samordning och uppsikt över den totala verksamheten*. Revisionen bedömer om styrelsen har en systematisk struktur i sitt arbete för att uppfylla de mål och förväntningar som fullmäktige lagt fast för kommunen. Har styrelsen en systematisk struktur i sitt arbete och om måluppfyllelsen är god ger detta ett positivt bidrag till revisionens ställningstagande till frågan om ansvarsfrihet för styrelsen och dess ledamöter. Brister i styrelsens ledning, samordning och uppsikt, i måluppfyllelsen eller motsvarande bör om de är väsentliga granskas djupare.

Verkställighet och förvaltning

För att årligen bedöma helheten, all verksamhet, granskas hur nämnder och styrelser arbetar med *styrning och kontroll av verksamhetens ekonomi, prestationer och kvalitet*. Revisionen bedömer om nämnderna har en systematisk struktur i sitt arbete för att uppfylla de mål och förväntningar som fullmäktige lagt fast. Brister i nämndens styrning och kontroll, i måluppfyllelsen eller motsvarande bör om de är väsentliga granskas djupare.

Tillförlitlighet i redovisning, rutiner och system

Till grund för styrning och kontroll ligger information som skapas i en omfattande och allt mer komplex miljö. Dels utgör landsting och kommuner ett konglomerat av verksamheter som var och en ofta tillämpar egna verksamhetsunika system och rutiner, dels har utvecklingen på IT-området gjort att allt fler rutiner automatiseras och integreras i varandra.

En väl fungerade *intern kontroll* i system och rutiner är en förutsättning för att den information som ligger till grund för politiskt beslutsfattande är tillförlitlig. På samma sätt utgör den interna kontrollen i redovisningens system och rutiner en förutsättning för att årsredovisning och delårsrapporter motsvarar de krav som redovisningslag och övrig normgivning ställer på dessa.

Granskningen inriktas mot de mest väsentliga och riskfyllda delarna av kommunens rutiner och system.² Granskningsresultaten från denna typ av granskning utgör en viktig grund både för granskning av ansvarsutövande och för granskning av årsredovisning och delårsrapport.

Fördjupade revisionsprojekt

Granskning av ansvarsutövande måste kompletteras med fördjupade revisionsprojekt för att revisorerna ska kunna ta ställning i frågan om ansvarsfrihet. Dessa projekt granskar utvalda delar av verksamheten. Granskningarna initieras inom ramen för den övergripande väsentlighet- och riskanalysen eller från iakttagelser under granskning av ansvarsutövande enligt ovan.

² Till grund för väsentlighet- och riskanalysen inom detta granskningsområde ligger bland annat resultatet av granskningen av redovisningens system och rutiner men även erfarenheter från tidigare års granskning och normgivning avseende den kommunala redovisningen.

Årsredovisning och delårsrapport

Då externredovisningen i årsredovisning och delårsrapport regleras i den kommunala redovisningslagen ankommer det på revisionen att bedöma om redovisning skett enligt denna lag.

Årsrapport

Revisorerna sammanfattar granskningsarbetet i en årsrapport. På en övergripande nivå ges en bedömning av årets revisionsresultat med utgångspunkt från hur revisionsprocessen har utformats:

- Sammanfattande bedömning och övergripande kommentarer
- Ansvarsutövande
- Tillförlitlighet i redovisning, rutiner och system
- Fördjupade revisionsprojekt
- Årsredovisning och delårsrapport
- Rådgivning och stöd
- Förslag och synpunkter inför kommande revisionsår

Enligt kommunallagen³ ska de sakkunnigas rapporter bifogas revisionsberättelsen. I förarbetena⁴ sägs också att de sakkunnigas rapporter bör bifogas de förtroendevaldas skrivelser även i övrigt. Rapporter distribueras till berörda styrelser och nämnder samt till fullmäktige löpande under året.

³ Kommunallagen 9 kap 16 § enligt prop 1998/99-66

⁴ En stärkt kommunal revision. Prop 1998/99-66

Kommunikationsplan

Syftet med kommunikationsplanen är att resultaten av revisionsinsatserna skall vara lättillgängliga och bidra till en ökad kunskap om kommunrevisionen och dess arbete. Målgrupperna i kommunikationsplanen är fullmäktige, styrelser och nämnder, förtroendevalda, chefer, medarbetare och medborgare. Revisorerna har inlett ett utvecklingsarbete i syfte att öka kommunikation och delaktighet i revisionsarbetet framgent.

Det löpande revisionsarbetet

- Revisorerna avrapporterar årligen i fullmäktige i samband med bokslutsgranskningen.
- Revisorerna träffar kommunfullmäktiges presidium minst två gånger per år för överläggningar.
- Revisorerna träffar årligen kommunstyrelsens arbetsutskott för överläggningar för avrapportering av analys och slutsatser samt kommande revisionsplanering.
- Revisorerna inbjuder löpande presidierna i nämnderna till en presentation av revisionens uppdrag och arbetssätt och nämndernas ansvar.
- Inför den årliga planeringen av revisionsarbetet finns möjlighet för nämnderna att inkomma med information och uppslag som bidrag till den väsentlighets- och riskanalys som utgör grunden för revisionen.
- Ett informationspaket finns för de förtroendevalda revisorerna att använda i respektive partigrupp. De sakkunniga biträdena kan medverka om så efterfrågas.
- Revisorernas verksamhet presenteras på Solna stads hemsida.

Granskningsrapporterna

- Granskningsrapporterna utformas så att tillgänglighet och nytta prioriteras. Sammanfattningen utgör en kort presentation av granskningens resultat och rekommendationer. Till granskningsrapporten bifogas en grafisk illustration som illustrerar de revisionella riskerna inom granskningen.
- Resultatet av revisorernas granskningar översänds till berörd nämnd som också kan beredas möjlighet till gemensamma överläggningar med anledning av granskningsresultatet.
- Granskningsresultat publiceras på hemsidan då revisorerna bedömer detta lämpligt.